

KARIJERA I MOBILNOST

Bilten nacionalnog centra Euroguidance mreže br. 6

2018/2019

Nove inicijative, vesti i događaji iz oblasti
karijernog vođenja u Srbiji i Evropi

Reč uredništva

Drage kolege,

Pred vama je šesti broja biltena „Karijera i mobilnost“ u kojem vam donosimo najnovije relevantne informacije o razvoju karijernog vođenja i savetovanja u Srbiji i Evropi.

Kao Euroguidance centar u Srbiji i deo Euroguidance mreže, svojim aktivnostima i materijalima koje kontinuirano razvijamo, nastojimo da podržimo razvoj sistema KVSiS u Republici Srbiji i Evropi. Tokom školske 2018/19. godine, bili smo posebno usmereni na podršku razvoju kompetencija karijernih praktičara za sprovođenje aktivnosti KVSiS kroz organizaciju seminara, vebinara, konferencija, tradicionalnog Nacionalnog takmičenja dobrih praksi ali i na saradnju i deljenje iskustva s kolegama iz Evrope, pre svega kroz učešće na Prekograničnim seminarima mreže ali i organizaciju studijske posete s kolegama iz Češke i Bugarske. Pored tih i drugih aktivnosti našeg centra, na stranicama ovog biltena možete da se informišete i o drugim važnim događajima i novostima protekle godine, kao i jednoj od evropskih inicijativa za povezivanje praktičara i istraživača u oblasti KVSiS – NICE mreži. U delu posvećenom mobilnosti, uz aktuelnosti, predstavljen je i Eurodesk, evropska inicijativa kojoj se Srbija u toku ove godine priključila a koja donosi nove mogućnosti za mlade.

Nadamo se da će naredne stranice biti informativne i korisne i da će vas podstaći da i dalje razvivate i unapređujete aktivnosti karijernog vođenja i savetovanja u svom radu. I ovom prilikom želimo da vam zahvalimo što pratite naš rad i što ste zajedno s nama posvećeni unapređenju karijernog vođenja, savetovanja i mobilnosti u Republici Srbiji.

Tim Euroguidance centra

Fondacija Tempus
Euroguidance centar
www.euroguidance.rs
euroguidance@tempus.ac.rs
011/3342-430, opcija 7

Fondacija Tempus
Ruže Jovanović 27a
11000 Beograd
www.tempus.ac.rs

Informativni centar
Fondacije Tempus
(svakog radnog dana
10–18 sati)
Terazije 39, I sprat
Beograd

Impresum

Bilten Karijera i mobilnost br. 6 – septembar 2019

Bilten nacionalnog centra Euroguidance mreže u Srbiji

Uređivački odbor:

Ivana Vulić, Sofija Petrović, Ružica Madžarević, Goran Bogunović, Marko Banković, Marija Filipović-Ožegović, Milena Jovanović, Sofija Mašić

Dizajn i priprema za štampu:

Olivera Zogović

Lektura: Rada Ilić

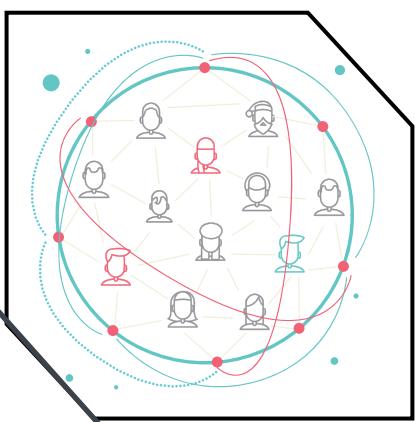
Ilustracije: Fondacija Tempus / AVE media, NICE, Euroguidance Slovenia, Euroguidance Romania, depositphotos.com, stockunlimited.com

Štampa: Simbol

Tiraž: 1500

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Saradjnjom do
unapređenja kvaliteta
usluga KViS i veština
karijernih praktičara
Intervju sa Johanesom
Katsarovim | 8

Podrška
razvoju
kompetencija
karijernih
praktičara | 14

Predstavljanje
kompetencija
stečenih na
mobilnosti -
Europass
dokument o
mobilnosti | 26

KARIJERNO VOĐENJE I SAVETOVANJE ODRASLIH	4
PREKOGRANIČNI SEMINARI EUROGUIDANCE MREŽE	12
TREĆE I ČETVRTO NACIONALNO EUROGUIDANCE TAKMIČENJE DOBRIH PRAKSI U OBLASTI KVIS	19
NOVOSTI I DOGAĐAJI U OBLASTI KVIS	23
DOGAĐAJI I NOVOSTI NA POLJU MOBILNOSTI	28
INFORMACIJE O MOGUĆNOSTIMA ZA MOBILNOST MLADIH	29
INTERNACIONALIZACIJA OBRAZOVANJA: INICIJATIVA STUDY IN SERBIA	30

KARIJERA

KARIJERNO VOĐENJE I SAVETOVANJE ODRASLIH

Odrasli kao korisnici usluga karijernog vođenja i savetovanja (KViS) su veoma heterogena grupa; njihove potrebe i polazne tačke se mogu razlikovati, kao i mogućnosti koje im stoje na raspolaganju. Stoga je važno da usluge karijernog vođenja i savetovanja budu usmerene na veoma širok opseg potreba: od toga da korisnike iz osetljivih grupa podrže u pronalaženju posla i adekvatnog obrazovanja kako bi obezbedili osnovne uslove za život, do toga da talentovane i uspešne pojedince podrže u izražavanju sopstvenih talenata i postizanju višeg nivoa zadovoljstva poslom i postavljanju granica između poslovnog i privatnog života.

Raznolikost potreba odraslih ukazuje da je potreban veliki broj različitih usluga, kao i ustanova i profesionalaca koji sprovode ove usluge. Istovremeno, važno je da ustanove i profesionalci budu usmereni jedni na druge kako bi mogli da upućuju korisnike na relevantne usluge. U Srbiji, usluge karijernog vođenja i savetovanja za odrasle su usko povezane sa sistemima obrazovanja, socijalne zaštite i rada, u kojima su dostupne različite aktivnosti namenjene raznolikim ciljnim grupama.

U oblasti obrazovanja odraslih, tema karijernog vođenja i savetovanja je prepoznata kao važna i u aktima u ovoj oblasti prepoznate su usluge koje su značajne za odrasle, poput obuka radi promene posla, priznavanja prethodno stečenog učenja, adekvatnog informisanja o ciljevima obuka i uslovima za obavljanje određenih poslova. Različitim institucijama je ostavljen prostor da razvijaju raznorodne usluge

KViS uz obrazovne aktivnosti koje inače sprovođe. Škole za obrazovanje odraslih razvijaju aktivnosti koje su slične aktivnostima timova za KViS osnovnih i srednjih škola poput usluga karijernog informisanja, karijernog savetovanja kao i obrazovanja za karijeru a u srednjim školama koje imaju i programe prekvalifikacije i dokvalifikacije, ove aktivnosti mogu biti usko povezane s redovnim aktivnostima.

Odraslim korisnicima su usluge karijernog vođenja i savetovanja dostupne i kroz servise Nacionalne službe za zapošljavanje koja sprovodi aktivnosti poput posredovanja u zapošljavanju, karijernog savetovanja i obuka za razvoj veština upravljanja karijerom (poput obuka za aktivno traženje posla ili predstavljanje poslodavcu). Savremeno tržište rada koje zahteva interdisciplinarna znanja i raznolike veštine, podstaklo je i poslodavce da se fokusiraju na razvoj karijere zaposlenih, tako da neke kom-

panije u okviru svojih sektora za kadrove / ljudske resurse kreiraju i sprovode usluge karijernog vođenja i savetovanja, npr. plan obuka, plan karijernog razvoja u okviru kompanija i sl.

Raznovrsnost u ovoj oblasti stavlja pred institucije i organizacije, ali i same karijerne praktičare, zadatak da samostalno i proaktivno prikupljaju informacije o načinima da se unapredi kvalitet sopstvenih usluga kao i o aktivnostima drugih aktera u oblasti. Kvalitet usluga KViS kao važna tema u oblasti, prepozнат je i kroz nedav-

no usvojen Pravilnik o standardima usluga karijernog vođenja i savetovanja („Sl. glasnik RS“, 43/2019) – koji upravo teži da pruži smernice institucijama i pojedincima za unapređivanje usluga i razvoj kompetencija praktičara. Kontinuirano unapređivanje usluga i kompetencija praktičara za pružanje tih usluga, ključno je za razvoj sistema u celini, koje će podržavati karijerni razvoj građana različitog uzrasta, obrazovnog nivoa, prethodnog iskustva a u skladu s njihovim potrebama i ličnim i profesionalnim planovima.

PODRŠKA FONDACIJE TEMPUS STRUČNOM USAVRŠAVANJU I UMREŽAVANJU PRAKTIČARA U OBLASTI OBRAZOVANJA ODRASLIH

Konferencije o karijernom vođenju odraslih u saradnji sa EPALE mrežom

Fondacija Tempus, kroz aktivnosti Euroguidance centra i EPALE tima za podršku, 2018. godine organizovala je dve konferencije čiji je cilj bio unapređenje kompetencija praktičara koji rade sa odraslima. Tokom dvodnevne konferencije održane u oktobru 2018. godine, „Prevladaj bespomoćnost: Kako koristiti karijerno vođenje i savetovanje za osnaživanje odraslih iz osjetljivih

grupa?“, učesnici su mogli da nauče o osnovama motivacionog intervuisanja, narativnim tehnikama i radu s korisnicima psihijatrijskih usluga. Konferencija održana u decembru iste godine bila je usmerena na razvoj kompetencija praktičara za sprovođenje i planiranje grupnih i onlajn aktivnosti karijernog vođenja i savetovanja kroz predstavljanje konkretnih tehnika

koje se mogu koristiti u sprovođenju KViS aktivnosti.

Materijale sa obe obuke, kao i druge vesti i resurse iz ove oblasti, možete pratiti na EPALE grupi:

Career guidance and counseling for adults / Karijerno vođenje i savetovanje za odrasle (epale.ec.europa.eu/en/private/career-guidance-and-counseling-adultskarijerno-vodenje-i-savetovanje-za-odrasle).

Aktivnosti transnacionalne saradnje za pojedince aktivne u sektoru formalnog i neformalnog obrazovanja

Počevši od 2019. godine, nastavnicima, vaspitačima, direktorima, stručnim saradicima u osnovnim i srednjim školama, predškolskim ustanovama, ustanovama za obrazovanje odraslih, omladinskim radnicima i trenerima za oblast neformalnog obrazovanja mladih, kao i dono-

siocima odluka na nacionalnom i regionalnom nivou u oblasti formalnog i neformalnog obrazovanja, dostupni su i događaji (seminari, obuke, konferencije, istraživanja) u sklopu Erasmus+ *Transnational Cooperation Activities* (TCA). TCA služi za uspostavljanje kontakata i partnerstva za nove

projekte, razmenu dobroih praksi u svim sektorima u pogledu uticaja Erasmus+ programa na sistem obrazovanja i obuka i neformalnog učenja mladih. Više detalja o TCA, možete pročitati na stranici: erasmusplus.rs/transnational-cooperation-activities-tca.

Karijerno vođenje i savetovanje (KViS) u našoj zemlji, a i širom sveta, raznolika je oblast – postoji mnoštvo različitih usluga i aktivnosti koje su interdisciplinare ili ih sprovode profesionalci raznolikog osnovnog obrazovanja. Često se usled toga svi oni koji se bave karijernim vođenjem i savetovanjem nazivaju karijerni praktičari, što bi u slučaju naše zemlje značilo da se, na primer, nastavnik, školski psiholog, omladinski radnik (i drugi) koji se bave nekom KViS aktivnošću jednim imenom nazivaju karijernim praktičarima.

S obzirom na to da u mnogim državama karijerni praktičari pružaju raznovrsne tipove usluga i/ili imaju različito obrazovanje, javila se potreba za formiranjem udruženja praktičara, koja bi na lokalnom i međunarodnom nivou razmenjivala svoja iskustva, jačala kompetencije i unapređivala usluge. Polazeći od te ideje, pedesetih godina dvadesetog veka, osnovana je Svetska asocijacija za obrazovno i karijerno vođenje – IAEVG. Danas imamo različite inicijative i udruženja koja se bave temom karijernog vođenja i savetovanja a u nastavku teksta ćemo predstaviti intervju s Johanesom Katsarovim, koordinatorom jedne takve inicijative, Mreže za inovacije u karijernom vođenju i savetovanju u Evropi – NICE (*Network for Innovation in Career Guidance and Counselling in Europe*).

SARADNjom DO UNAPREĐENJA KVALITETA USLUGA KVIS I VEŠTINA KARIJERNIH PRAKTIČARA

INTERVJU SA JOHANESOM KATSAROVIM IZ NICE MREŽE

Šta je izdvaja NICE mrežu kao mrežu karijernih praktičara?

Pitanje podrške unapređenju kompetencija karijernih savetnika je veoma izazovno. Potrebno je da osoba koja se bavi karijernim vođenjem, a posebno karijernim savetovanjem, razume šta je nekom pojedincu karijerni izazov i potreba (čega i sam pojedinac često nije svestan) i kako može da bude od pomoći. Da bi se to postiglo, od praktičara se zahteva i lični razvoj, stalno učenje. Potrebni su znanje o ekonomiji, psihologiji, menadžmentu, obrazovanju kao i raznovrsne veštine poput komunikacijskih, veština rešavanja problema i procene. Istovremeno, postoji mali broj akademskih programa u Evropi, koji omogućavaju pojedincu da usvoji ova znanja i veštine.

Primećujući ovu prazninu, 2008. godine tokom IAEVG konferencije, doneta je odluka da se okupe relevantni akteri iz Evrope i uspostavi mreža koja ima cilj primarno razvoj struke, odnosno profesije karijernog vođenja i savetovanja pa se 2009. godine osniva NICE mreža a 2017. godine NICE Fondacija. Ono šta nas izdvaja jeste fokus na pitanja kompetencija praktičara i profesionalnih uloga u okviru karijernog vođenja i savetovanja.

Kako NICE definiše ulogu karijernih praktičara?

NICE mreža okuplja stručnjake iz različitih oblasti i zemalja, tako da smo na početku dosta vremena posvetili razmeni ideja o tome šta je sve potrebno da karijerni praktičar radi i koje kompetencije da ima. Kroz ovu razmenu, fokusirali smo se na pitanje koje prakse, odnosno, koje profesionalne uloge karijerni praktičari obavljaju i da li postojeći akademski programi pripremaju profesionalce za te uloge i prakse. Rezultat je definisanje okvira koji se sastoji od pet profesionalnih uloga: procena potreba i informisanje, obrazovanje za karijeru, karijerno savetovanje, podrška socijalnim sistemima i upravljanje karijernim uslugama.

Ove uloge su nam omogućile da razvijamo dalje standarde kompetencija koji bi mogli da budu zajednički okvir i marker kvaliteta akademskih i drugih programa obrazovanja karijernih praktičara na evropskom nivou.

NICE profesionalne uloge karijernih praktičara. Preuzeto iz NICE (2016): European Competence Standards for the Academic Training of Career Practitioners. NICE Handbook Vol. II. Barbara Budrich: Opladen, Berlin, Toronto, p. 38.

Pored značajnog doprinosu NICE mreže razvaju ovog okvira kompetencija za navedene uloge, šta su aktuelne aktivnosti i na koji način saradnja između praktičara omogućava unapređivanje kompetencija?

Kroz saradnju u okviru mreže, primetili smo da nam je značilo da čujemo raznolike perspektive iz prakse i odlučili smo da organizujemo događaje koji mogu da okupe praktičare iz različitih oblasti, tzv. *NICE Akademiju*. To su događaji koji su fokusirani na umrežavanje i učenje: radionice, kratke obuke, prikaz teorija, praksi i istraživanja. Takođe, želimo da podstaknemo i istraživanja u ovoj oblasti i imamo posebne događaje za sve one čija je tema istraživanja u sklopu doktorskih studija u vezi s karijernim vođenjem i savetovanjem – *ECADOC letnje škole*. Pored razvoja stručnih veština, saznavanja novih informacija, praktičari kroz ove aktivnosti imaju mogućnost i da među-

sobno razgovaraju i ostvare zajedničku saradnju kroz različite međunarodne projekte.

Praktičari iz Srbije mogu da učestvuju na događajima, kao i da se priključe drugim aktivnostima mreže, prateći objave na našem sajtu: nice-network.eu.

Različite mreže su usmerene na saradnju koja često doprinosi ciljevima koji nisu nužno ciljevi ličnog profesionalnog razvoja, npr. zajednički razvoj neke usluge kroz projekat a razvoj kompetencija je u drugom planu. Šta biste izdvojili kao važno praktičarima na ličnom planu i kako da taj plan imaju u fokusu?

Razvijati veštine kao karijerni praktičar, zadatak je koji zahteva da učimo dok radimo i da prvenstveno razvijamo kompetencije koje uvidimo da nam nedostaju tek kada se suočimo s nekim zadatkom – npr. kako da prepoznamo šta je potrebno srednjoškolcima koji nemaju ideju šta ih interesuje. Na različite načine stižemo do ideja šta treba da

usvojimo i unapredimo i sto ga je važno da imamo uvid u svoje kompetencije i plan učenja. Mi u NICE mreži smatramo da okviri kompetencija i bilo koji drugi opis kompetencija, služe kao dobra početna tačka za samoprocenu i vodič za refleksiju. Svaki događaj i saradnja stvara priliku na naučimo nešto, da podstaknemo refleksiju, pokažemo šta su naše dobre prakse i motivišu nas da unapredimo svoje kompetencije.

**U SVOM RADU MOŽEMO SE ZAPITATI:
KAKO DA
PREPOZNAM ŠTA JE
POTREBNO
SREDNJOŠKOLCIMA
KOJI NEMAJU IDEJU
ŠTA IH
INTERESUJE?**

Svetska asocijacija za obrazovno i karijerno vođenje – IAEVG (*International Association for Educational and Vocational Guidance*) organizuje godišnje konferencije na kojima okuplja vodeće stručnjake u oblasti istraživanja i sproveđenja karijernog vođenja i savetovanja. Konferencija 2018. godine održana je u Švedskoj a 2019. godine domaćin IAEVG konferencije je Slovačka. Informacije i materijale s konferencija možete da pogledate na sledećim sajtovima: iaevgconference2018.se i iaevgconference2019.sk.

Učešće Euroguidance mreže u događajima NICE i IAEVG inicijativa

Centri Euroguidance mreže iz različitih država prisutni su na NICE i IAEVG konferencijama i redovno predstavljaju svoje aktivnosti, primere dobrih praksi iz svojih država i informišu se o aktualnostima na međunarodnom nivou. Euroguidance centar iz Srbije je u sklopu NICE konferencije održane u septembru 2018. godine predstavio svoje iskustvo kroz radionicu „Vebinari i onlajn kursevi kao alati u karijernom vođenju i savetovanju“. Euroguidance mreža je imala prilike da na IAEVG konferenciji 2018. godine u sklopu svog štanda prikaže primere dobrih praksi iz različitih država Europe kroz materijale mreže a kolege iz Nordičko-baltičke grupe Euroguidance mreže su vodile radionicu na temu „Karijerno vođenje za razvoj veština za 21. vek kroz mobilnost radi učenja“. U septembru 2019. godine, u sklopu IAEVG konferencije u Bratislavu, svoj rad i iskustvo predstavili su Euroguidance centri iz Češke i Srbije.

PREKOGRAÐIČNI SEMINARI EUROGUIDANCE MREŽE

Značaj saradnje, međusobnog umrežavanja i razmene iskustava među praktičarima, stručnjacima i donosiocima odluka u oblasti karijernog vođenja i savetovanja na evropskom nivou, prepoznat je i u okviru Euroguidance mreže kroz organizaciju tradicionalnih godišnjih Prekograničnih seminara Euroguidance mreže (*Euroguidance Cross-Border Seminars*).

Ova inicijativa, započeta 2005. godine, okuplja 11 država Evrope, u kojima se (svake godine u drugoj državi) organizuju dvodnevni seminari na aktuelne teme u oblasti karijernog vođenja i savetovanja. Svaka članica inicijative doprinosi seminaru organizacijom učešća jednog ili više eksperata koji će u sklopu interaktivnih radionica relevantnih za dogovorenu temu upoznati učesnike s primerima dobrih i inovativnih praksi ali i da ih podstaknu da o njima razmišljaju u kontekstu svog okruženja i specifičnih potreba.

CBS 2018 - „KARIJERNO VOĐENJE I SAVETOVANJE U ŠKOLSKOM KURIKULUMU”

Trinaesti po redu Prekogranični seminar Euroguidance mreže, održan je u novembru 2018. godine u Bukureštu. Tema tog seminara bila je „Karijerno vođenje i savetovanje u školskom kurikulumu. Iskustva, prakse, inovacije i odgovori na aktuelne izazove“ (*Guidance and counselling in the school curriculum. Experiences, practices, innovations and responses to current challenges*). Voditelj jedne od radionica bio je Mladen Šljivović, nastavnik fizike i koordinator tima za KVfS iz Gimnazije u Zaječaru, koji je predstavio svoju aktivnost „Tvoj predmet meni znači“, koja je dobitnica jednog od priznanja na Nacionalnom takmičenju dobrih praksi 2017. godine. Ovaj nastavnik je sa svojim kolegama iz tima jedan od autora Priručnika za karijerno vođenje i savetovanje za nastavnike u izdanju Euroguidance centra a „Tvoj predmet meni znači“ je jedna od aktivnosti prikazanih u ovom priručniku. Publikacija koja predstavlja nacionalne sisteme karijernog vođenja i savetovanja u državama članicama inicijative, kada je u pitanju uključivanje karijernog vođenja i savetovanja u školske nastavne i vannastavne aktivnosti za učenike kao i opis radionica predstavljenih u sklopu ovog događaja, dostupni su u besplatnim publikacijama na stranici euroguidance.eu/resources/publications/other-publications.

SEMINARS

CBS 2019 - „VEŠTINE ZA BUDUĆNOST”

Tema Prekograničnog seminara održanog u maju 2019. godine na Bledu u Sloveniji, bila je „Veštine za budućnost“ (*Skills for the future*). Karijerni praktičari, eksperti i donosioci odluka iz preko 10 evropskih zemalja, okupili su se da kroz različite interaktivne radionice diskutuju o kompetencijama, kako stručnim, tako i nekim veštinama ključnim za učešće na tržištu rada u budućnosti. Nataša Jankuloski, nastavnica, i Svetlana Petrović, stručna saradnica, iz Tehničke škole u Knjaževcu, vodile su jednu od radionica na kojoj su predstavile načine na koje one sa učenicima rade na razvoju ključnih kompetencija poput veština za rešavanje problema, saradnje i sl. Nataša Jankuloski i Svetlana Petrović su dobitnice priznanja u sklopu Trećeg nacionalnog takmičenja dobrih praksi u oblasti KViS i jedne od autora novog izdanja Priručnika za karijerno vođenje i savetovanje za nastavnike. Više informacija o prekograničnom seminaru 2019. godine kao i prezentacije predavača i voditelja radionice, dostupne su na sajtu događaja:

english.ess.gov.si/vicc_ncc/cbs-2019.

PODRŠKA EUROGUIDANCE CENTRA RAZVOJU KOMPETENCIJA KARIJERNIH PRAKTIČARA

Euroguidance centar od svog osnivanja u Srbiji 2013. godine do danas, kroz svoje aktivnosti posebnu pažnju posvećuje razvoju kompetencija karijernih praktičara za sprovođenje aktivnosti karijernog vođenja i savetovanja. Tokom godina saradnje s nastavnicima i stručnim saradnicima, karijernim savetnicima, omladinskim radnicima i drugima koji se u sistemu obrazovanja, zapošljavanja i rada s mladima bave ovom temom, Euroguidance centar je razvijao i unapređivao svoje aktivnosti tako da odgovori na aktuelne potrebe onih koji se bave ovom oblašću. U nastavku predstavljamo aktivnosti i resurse koji su dostupni praktičarima koji žele da unapređuju svoje znanje i veštine za rad u oblasti KVIs.

Akreditovane obuke stručnog usavršavanja za nastavnike i stručne saradnike za školsku 2018/19, 2019/20. i 2020/21

Euroguidance i Europass centri Fondacije Tempus su u poslednjem pozivu Zavoda za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja za akreditaciju obuka stručnog usavršavanja akreditovali ukupno 5 obuka:

- Obuka „**Karijerno vođenje i savetovanje u srednjoj školi**” je namenjena nastavnicima, stručnim saradnicima i drugim zaposlenima u srednjim školama, koji nemaju mnogo iskustva u oblasti KVIs a žele da se upoznaju sa ovom oblašću i ulogom nastavnika u sprovođenju ovih aktivnosti. Ova obuka je bila akreditovana i u prethodnom ciklusu akreditacije i tada ju je pohađalo oko 700 nastavnika i stručnih saradnika. Obuka se nalazi pod kataloškim brojem 35 u Katalogu

ZUOV-a i nosi 8 poena stručnog usavršavanja.

- Obuka „**Unapređenje kvaliteta aktivnosti karijernog vođenja kroz efikasno planiranje rada školskog tima za karijerno vođenje i savetovanje (KVIs) / profesionalnu orientaciju (PO)**”, namenjena je nastavnicima i stručnim saradnicima sa iskustvom u oblasti a koji već sprovode ove aktivnosti i učestvuju u radu tima za KVIs/PO. Imajući u vidu da je svaka škola specifična u pogledu svojih učenika i dostupnih resursa, značajan deo seminara je posvećen osmišljavanju opcija za rad tima u

odnosu na odlike konkretnе škole. Obuka je akreditovana kod ZUOV-a pod kataloškim brojem 87 i nosi 8 poena stručnog usavršavanja.

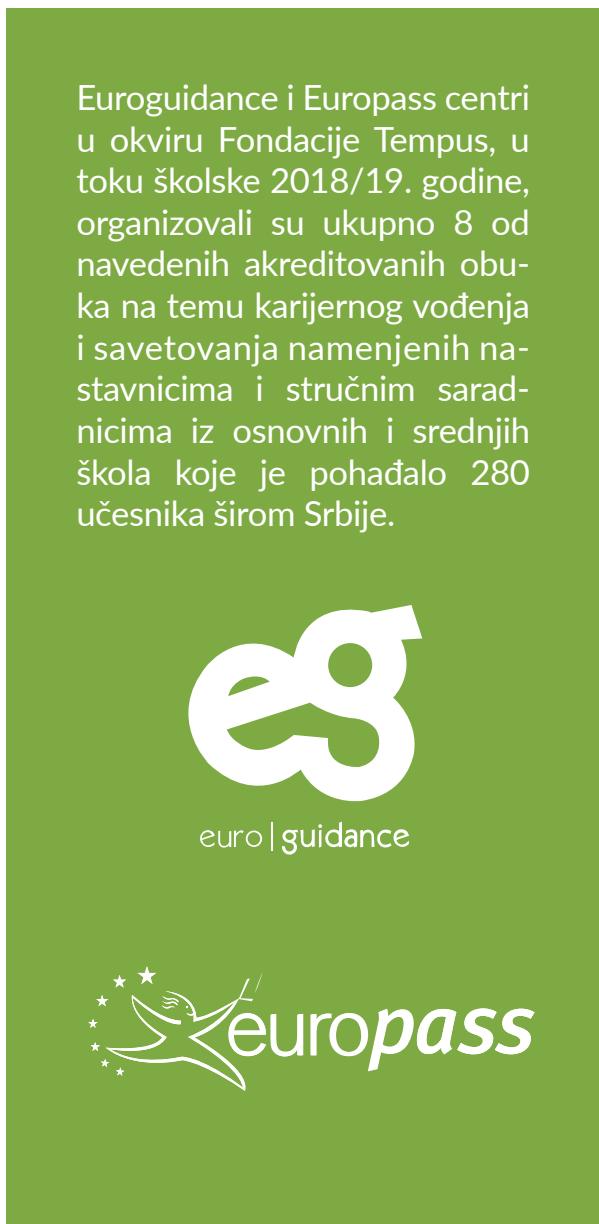
- Obuka „**Unapređenje kompetencija nastavnika i stručnih saradnika za sprovođenje aktivnosti karijernog vođenja i savetovanja**“ traje 18 sati i odvija se tokom 5 nedelja, pretežno putem onlajn platforme s jednim susretom uživo. Obuka je akreditovana kod Zavoda za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja pod kataloškim brojem 88 i nosi 18 poena stručnog usavršavanja.

- Obuka „**Priprema učenika za tržište rada – samoprocena veština i predstavljanje poslodavcima**“ je akreditovana kod Zavoda za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja pod kataloškim brojem 70 i nosi 8 poena stručnog usavršavanja. Obuka je osmišljena tako da kroz interaktivan rad i razmenu među učesnicima unapredi kompetencije nastavnika i stručnih saradnika za pripremu učenika za tržište rada.
- Onlajn obuka „**Karijerno informisanje učenika i evropski Europass alati za predstavljanje veština i znanja**“ nosi 12

poena i traje 5 nedelja. Obuka se u katalogu Zavoda za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja nalazi pod brojem 36 a teme koje su pokrivene ovom obukom obuhvataju: aktivnosti karijernog informisanje učenika, predstavljanje poslodavcima kroz biografiju i druge alate, istraživanje resursa za karijerno informisanje.

Euroguidance i Europass centri u okviru Fondacije Tempus, u toku školske 2018/19. godine, organizovali su ukupno 8 od navedenih akreditovanih obuka na temu karijernog vođenja i savetovanja namenjenih nastavnicima i stručnim saradnicima iz osnovnih i srednjih škola koje je pohađalo 280 učesnika širom Srbije.

GODIŠNJE KONFERENCIJE O KARIJERNOM VOĐENJU I SAVETOVANJU

Euroguidance centar tradicionalno svake godine organizuje Nacionalnu Euroguidance konferenciju „Karijerno vođenje i savetovanje u Republici Srbiji i Evropi“. Šesta po redu konferencija održana je 9. oktobra 2018. godine u Beogradu, u saradnji s Ministarstvom prosветe, nauke i tehnološkog razvoja i Ministarstvom omladine i sporta a uz podršku ambasade Republike Bugarske. Konferenciji je prisustvovalo preko 200 karijernih praktičara – nastavnika i stručnih saradnika iz osnovnih i srednjih škola, savetnika Nacionalne službe za zapošljavanje, predstavnika kancelarija za mlade, udruženja i asocijacije, predstavnika akademске zajednice i centara za razvoj karijere, kao i donosilaca odluke iz Srbije.

Poput prethodnih, i ova konferencija je imala za cilj razmenu informacija i unapređenje saradnje svih aktera u sistemu karijernog vođenja i savetovanja (KViS) u Republici Srbiji ali i regionu. Tokom konferencije, učesnici su imali prilike da čuju o karijernom vođenju i savetovanju učenika osnovnih i srednjih škola kao i o razvoju i primeni Evropske klasifikacije veština, kompetencija, kvalifikacija i zanimanja (ESCO) u nacionalnoj klasifikaciji zanimanja u Republici Hrvatskoj. Takođe, predstavljeni su i Nacionalni program praksi u Crnoj Gori, kao i najnovije inicijative za podsticanje razvoja veština upravljanja karijerom kod različitih ciljnih grupa i razvoj kompetencija karijernih praktičara u Republici Srbiji.

U sklopu konferencije, održana je i svečana dodela nagrada i priznanja za prijavljene primere prakse na Nacionalnom Euroguidance takmičenju primera dobrih praksi u oblasti karijernog vođenja i savetovanja.

Sedma po redu konferencija „Karijerno vođenje i savetovanje u Republici Srbiji i Evropi“ održava se 3. oktobra 2019. godine u hotelu Metropol u Beogradu; teme ovogodišnje konferencije obuhvataju značaj refleksivne prakse u karijernom vođenju i savetovanju, veštine zapošljivosti mladih važne na prelasku iz obrazovanja u svet rada i dr. U sklopu konferencije održava se i proglašenje i predstavljanje primera dobre prakse, nagrađenih u sklopu Četvrtog nacionalnog Euroguidance takmičenja dobrih praksi u oblasti KViS.

Priručnik za nastavnike sa pripremama za nastavne i vannastavne aktivnosti KViS za učenike

Priručnik Karijerno vođenje i savetovanje – priručnik za nastavnike osnovnih i srednjih škola predstavlja nastavak aktivnosti nacionalnog centra Euroguidance mreže iz 2014. godine, kada je na inicijativu Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, u saradnji s Beogradskom otvorenom školom, objavljeno prvo izdanje priručnika sa aktivnostima KViS koje nastavnici mogu primenjivati sa učenicima u školama. Cilj ovakvih aktivnosti jeste predstavljanje primera dobre prakse, koji bi nastavnicima i stručnim saradnicima bili vodilja u osmišljavanju i sprovođenju aktivnosti KViS sa učenicima. Kako bi bili što praktičniji, priručnici objedinjavaju scenarije ili pripreme za konkretnе aktivnosti koje se mogu primeniti sa učenicima – radionice, predavanja, tribine, organizovane posete, senke na poslu i druge aktivnosti relevantne za učenike kako bi se informisali i doneli odluke o daljem obrazovanju i karijeri. Novo izdanje priručnika sadrži 15 aktivnosti koje su pripremili nastavnici i stručni saradnici iz škola širom Srbije a može se preuzeti u celini ili se svaka aktivnost može pretraživati i preuzimati zasebno iz **Baze aktivnosti** dostupne na sajtu Euroguidance centra.

Vebinari za karijerne praktičare iz Evrope

Euroguidance mreža od 2017. godine redovno organizuje vebinare za praktičare – nastavnike, stručne saradnike, karijerne savetnike i druge koji se bave oblašću KViS na različite teme. U sklopu ovih vebinara, učesnici mogu da čuju više o projektima i inicijativama, politikama i praksama u školama i drugim ustanovama ili organizacijama iz različitih država Evrope. Pored toga što predstavljaju priliku za informisanje o temi, ove aktivnosti omogućavaju učesnicima i da se međusobno povezuju s kolegama iz drugih zemalja a s obzirom na to da su u pitanju onlajn prezentacije, dostupne su svima koji imaju pristup računaru sa stabilnom internet konekcijom nezavisno od mesta s kojeg se vebinaru priključuju.

'Guidance in school education for young migrant newcomers'

Aktivnosti podrške učenicima završnih razreda osnovnih i srednjih škola

Fondacija Tempus, u sklopu aktivnosti nacionalnog centra Euroguidance mreže i Informativnog centra, redovno organizuje aktivnosti koje imaju cilj pružanje podrške učenicima završnih razreda osnovnih i srednjih škola, koji biraju sledeći nivo školovanja – srednju školu, odnosno fakultet ili visoku školu. Ove aktivnosti uključuju radionice, vebinare i prezentacije na temu informisanja o karijernim opcijama, samoprocene interesovanja i osobina, donošenja odluka i drugih važnih tema za učenike na prelasku s jednog na drugi nivo obrazovanja ili na tržiste rada. Nastavnici mogu da prijave i organizuju učešće grupe svojih učenika kao deo redovnih školskih aktivnosti (npr. čas odeljenjskog starešine, aktivnosti tima za karijerno vođenje i savetovanje).

Studijske posete za karijerne praktičare

Fondacija Tempus – Euroguidance centar u Srbiji u saradnji sa Euroguidance centrom Češke, 15. i 16. aprila 2019. godine je organizovao studijsku posetu i zajednički seminar u Beogradu. Ovaj događaj okupio je 20 karijernih praktičara – nastavnika i stručnih saradnika iz osnovnih i srednjih škola Češke i Srbije sa ciljem razmene iskustava i ideja za unapređenje aktivnosti karijernog vođenja i savetovanja u školama.

Sa ciljem međusobnog informisanja o sistemu i aktivnostima karijernog vođenja i savetovanja, Euroguidance centar u Srbiji i Euroguidance centar u Bugarskoj, organizovali su studijsku posetu Bugarskoj u kojoj je učestvovalo oko 20 karijernih praktičara iz ove dve države. Tokom dvodnevног dogaђaja, održanog u septembru 2018. godine, učesnici su imali prilike da predstave svoj rad i da se međusobno upoznaju i diskutuju o prvcima daljeg razvoja oblasti KViS.

Navedene aktivnosti i materijali su besplatni za učesnike a više informacija o njima dostupno je na sajtu Euroguidance centra u odeljcima „Aktivnosti“ i „Resursi“ kao i sklopу Vesti na naslovnoј strani sajta.

TREĆE I ČETVRTO NACIONALNO EUROGUIDANCE TAKMIČENJE DOBRIH PRAKSI U OBLASTI KVIS

Tradicionalno, Euroguidance takmičenje dobrih praksi u oblasti karijernog vođenja i savetovanja jeste deo zajedničkih aktivnosti Euroguidance mreže u kojem već duži niz godina učestvuju centri u Češkoj Republici, Slovačkoj, Mađarskoj i Srbiji; odnedavno su se ovoj inicijativi priključili i Euroguidance centri u Portugalu, Litvaniji i Bugarskoj. Nagrađeni primeri su do sada imali priliku da prikažu svoj rad kroz zajedničke publikacije, kao i kroz učestvovanje na konferencijama i seminarima u organizaciji Euroguidance mreže.

- Treće nacionalno Euroguidance takmičenje dobrih praksi u oblasti karijernog vođenja i savetovanja bilo je otvoreno u periodu od 22. juna do 10. septembra 2018. godine; pristiglo je ukupno 18 prijava, od kojih su 3 prijave nagrađene a 6 prijave je dobilo priznanje.
- Četvrto nacionalno Euroguidance takmičenje dobrih praksi bilo je otvoreno od 15. marta do 7. jula 2019. godine; pristigle su 23 prijave, od kojih su 3 nagrađene a 3 prijave su dobile priznanja.

Komisiju koja je odlučivala o nagradama i priznanjima na oba takmičenja, činili su predstavnici različitih sektora koji sprovode usluge karijernog vođenja i savetovanja i Euroguidance centara iz Hrvatske i Crne Gore. Odluku o nagradama i priznanjima, komisija je donosila razmatrajući u kojoj meri aktivnost doprinosi razvoju veština upravljanja karijerom, da li je aktivnost usaglašena s potrebama ciljne grupe i definisanim ciljevima i u kojoj meri je moguće tu aktivnost primeniti u drugim sredinama.

TREĆE NACIONALNO EUROGUIDANCE TAKMIČENJE

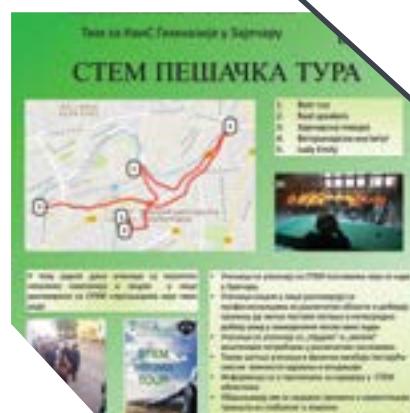

Prva nagrada

*Centar za razvoj karijere i savetovanje studenata, Univerziteta u Beogradu
„Pripremi se – Upiši se“*

Program „Pripremi se – upiši se“ obezbeđuje karijerno vođenje i savetovanje maturantima iz društvenih grupa koje su nepravedno zastupljene u visokom obrazovanju (osobe iz siromašnih i seoskih domaćinstava, osobe sa invaliditetom, Romi, deca bez roditelja i sl.). Realizuje se u domovima učenika u Beogradu i obuhvata edukativne radionice i informativno-savetodavne sesije koje maturantima olakšavaju prikupljanje informacija, upoznavanje sопstvenih potencijala, pripremu za fakultet i planiranje karijere.

Prema oceni Komisije, aktivnost predstavlja sveobuhvatan program podrške učenicima iz osjetljivih grupa kako bi se pripremili za naredni nivo obrazovanja. Celokupan program je uskladen s potrebama ciljne grupe a obezbeđen je i kontinuitet podrške kroz mnogobrojne resurse dostupne na sajtu Centra. Ova aktivnost se izdvaja i usled toga što je posebna pažnja posvećena evaluaciji programa i unapređenju na osnovu iskustva s prethodnog ciklusa.

Druga nagrada

*Gimnazija iz Zaječara
„STEM pešačka tura“*

STEM pešačka tura je aktivnost karijernog informisanja, koja učenicima gimnazije, sa interesovanjem za STEM predmete (nauka, tehnologija, inženjerstvo i matematika), omogućava da se u jednom danu, kroz direktnе susrete sa STEM profesionalcima na njihovom radnom mestu, upoznaju s raznolikošću ponude i potražnje za ovim poslovima, potrebnim školovanjem kao i „tvrdim“ i „mekim“ veština, čime se učenicima omogućava lakše informisanje o mogućem nastavku školovanja i pokazuje širina primene STEM predmeta.

Prema oceni Komisije takmičenja, ova aktivnost se izdvaja svojom kreativnošću pri osmišljavanju aktivnosti. Takođe, predstavlja primer dobre prakse detaljno planiranog i evaluiranog programa karijernog informisanja. Posebno se pohvaljuje planiranje dajeg unapređenja aktivnosti na osnovu rezultata evaluacije aktivnosti.

Treća nagrada

*Omladinski savet Kruševac
„Karijerni kutak“*

„Karijerni kutak“ je usluga karijernog vođenja i savetovanja namenjena mladima od 14 do 30 godina, koja im omogućava da donešu najbolju odluku po pitanju izbora zanimanja i obrazovanja, kao i da uspešno upravljaju svojom karijerom. Aktivnosti obuhvataju testiranja, individualna i grupna savetovanja, realizaciju praksi i obuka, informisanje o mogućnostima zapošljavanja, povezivanje mlađih s poslodavcima i pripreme za razgovor s njima.

Prema oceni komisije, nagrađena aktivnost je primer dobre prakse i predstavlja sveobuhvatan i kontinuiran program. Pored karijernog informisanja, organizacija sprovodi i karijerno savetovanje i radionice namenjene svim mладима, što je primer koji i drugim akterima u oblasti rada s mладимa može da bude inspirativan.

ČETVRTO NACIONALNO EUROGUIDANCE TAKMIČENJE

Prva nagrada:

*Gimnazija Zaječar
Potraga za blagom:
„GimZa Kod”*

„Potraga za blagom: GimZa Kod” je igra koja obuhvata karijerno informisanje, sticanje novih veština, proveru stečenih znanja i veština učenika, koja srednjoškolcima omogućava da u formi društvene igre upoznaju različita zanimanja, steknu nova znanja, koriste IKT i druge alate u cilju karijernog informisanja, dok Timu za KViS daje uvid u oblasti u kojima treba pojačati rad, što dovodi do definisanja potreba ciljne grupe i sastavljanja odgovarajućeg akcionog plana.

Prema mišljenju komisije, ova prijava predstavlja primer dobre prakse jer je sveobuhvatna i jasno usmerena na razvoj veština upravljanja karijerom, sadrži jasnou evaluaciju i moguće ju je ponoviti u različitim kontekstima uz mala prilagođavanja.

Druga nagrada:

Gimnazija „Branko Radičević”

„Uključivanje slabovidih učenika u aktivnosti karijernog vođenja i priprema za studiranje i studiranje po afirmativnim merama” predstavlja niz različitih aktivnosti za dva slabovida učenika i njihove roditelje. Rad je individualizovan, prilagođen potrebama učenika.

Prema mišljenju Komisije, ova aktivnost je primer dobre prakse jer sadrži jasno definisane ciljeve i aktivnosti koje su prilagođene potrebama ciljne grupe. Prijava se izdvaja po tome što je usmerena na aktivnosti individualne podrške učenicima, sveobuhvatna je i ilustrovano je kako su praćene potrebe učenika i roditelja.

Treća nagrada:

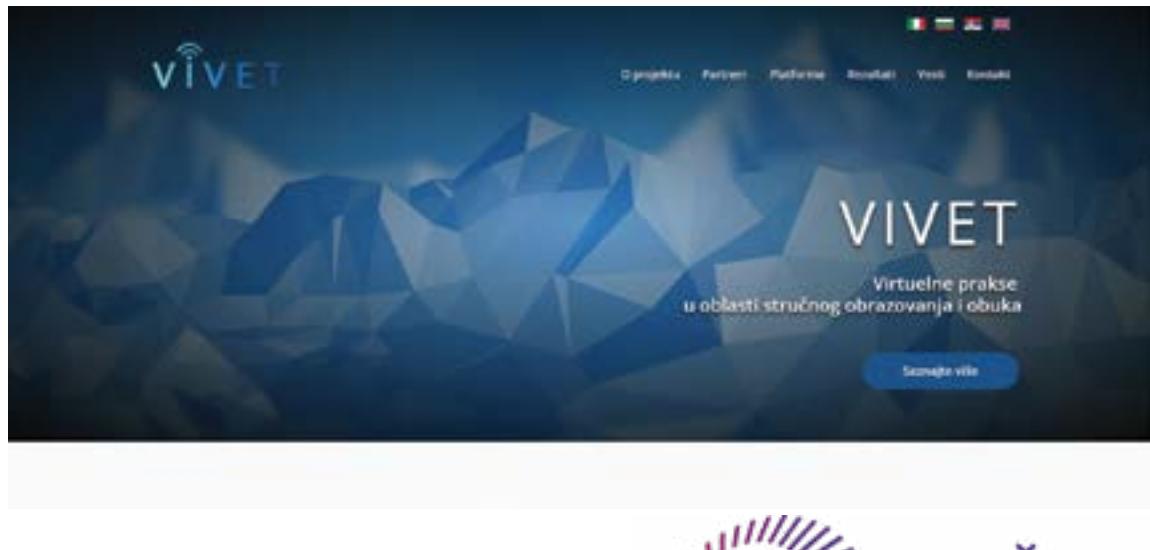
*Centar Inventiva
Program „VIZ&JA”*

Tromesečni ciklusni, inkluzivni „Program VIZ&JA” je usluga kontinuirane podrške karijernom razvoju mladih od 19 do 30 godina. Predstavlja strukturirano osnaživanje mladih za svet rada kombinovanjem individualnog i timskog rada. Sačinjen je od seta radionica, razvojnih zadataka, sastanaka, ostvarenja timskog projekta i vršnjačkog mentorstva. Nakon „Programa”, učesnici su se izjasnili kao osnaženi za preuzimanje lične odgovornosti i proaktivnog pristupa svojoj karijeri, da bolje upoznaju sebe i karakteristike rada u timu.

Prema mišljenju Komisije, ova prijava je primer dobre prakse jer predstavlja sveobuhvatan niz različitih aktivnosti koje su jasno povezane s razvojem veština upravljanja karijerom. Postoji jasna veza između opisanih ciljeva i aktivnosti, kao i razumevanje potreba učesnika.

PRIZNANJA U SKLOPU TREĆEG I ČETVRTOG NACIONALNOG EUROGUIDANCE TAKMIČENJA DOBRIH PRAKSI U OBLASTI KVIS

- Priznanje za upotrebu IKT tehnologija u karijernom vođenju i ostvarivanje saradnje na evropskom nivou, dodeljuje se Anici Tričković iz OŠ „Toplički Heroji“, za praksu pod nazivom „**Green jobs and SDGs**“;
- Priznanje za primer dobre prakse uspešnog povezivanja s lokalnom zajednicom i podsticanje razvoja preduzetničkih kompetencija dodeljuje se Tehničkoj školi iz Knjaževca, za praksu pod nazivom „**Selfi preduzetnik**“;
- Priznanje za primer dobre prakse kreativnog pristupa i aktivnog uključivanja učenika u izradu materijala za karijerno informisanje dodeljuje se Tehničkoj školi „Rade Metalac“, za praksu pod nazivom „**Društvena igra KVIK**“;
- Priznanje za primer dobre prakse održavanja kontinuiteta aktivnosti i ostvarivanja međusektorske saradnje dodeljuje se Ekonomsko-trgovinskoj školi u Požarevcu za aktivnost pod nazivom „**SOS radionice samostalnih odluka supermladih**“;
- Priznanje za primer dobre prakse uspostavljanja saradnje s predstavnicima zanimanja na lokalnom nivou dodeljuje se Tehničkoj školi u Zaječaru za aktivnost pod nazivom „**Ako misliš uspeti, ne smeš odustati**“;
- Priznanje za primer dobre prakse osnaživanja vršnjačkog pristupa i primenljivost aktivnosti u drugim sredinama dodeljuje se Organizaciji za razvoj karijere i omladinskog preduzetništva „Connecting“ za aktivnost pod nazivom „**Kad porastem biću**“.
- Priznanje za razvoj aktivnosti karijernog informisanja i ispitivanje stavova učenika o zanimanjima dodeljuje se Gimnaziji Zaječar za praksu pod nazivom „**Let's face IT**“;
- Priznanje za afirmaciju zastupljenosti žena u zanimanjima u kojima nisu tradicionalno zastupljene dodeljuje se Osnovnoj i srednjoj školi s domom učenika „Petro Kuzmjak“, za praksu pod nazivom „**STEM devojke**“;
- Priznanje za podsticanje razvoja veština za upravljanje karijerom kroz redovnu nastavu dodeljuje se Zorici Subotić iz Poljoprivredne škole Bač za praksu pod nazivom „**Svaki je čovek zvezda za sebe**“.
- Pored nagrada i priznanja, komisija Četvrtog takmičenja je odlucila da pohvali aktivnost pod nazivom „**Od intervjeta do posla**“ koju sprovodi Ekonomsko-trgovinska škola iz Požarevca.

NOVOSTI I DOGAĐAJI U OBLASTI KVIS

Peti sajam školskih timova za KViS Beogradske otvorene škole

Tradicionalno, Beogradska otvorena škola je 27. maja 2019. godine održala Sajam školskih timova za karijerno vođenje i informisanje u prostorijama Privredne komore u Beogradu. I ove godine timovi čije su prijave zadovoljile osnovne uslove konkursa, predstavili su svoje aktivnosti na Sajmu. Srednje škole različitih profila (gimnazije, tehničke, medicinske, poljoprivredne i druge škole), prikazale su brojne i raznovrsne aktivnosti karijernog vođenja i savetovanja,

na primer: pešačke ture, potrage za blagom, pravljenje personalizovanih parfema i sapuna. Komisija je, vodeći se kriterijumima sastavljenim na osnovu Standarda usluga karijernog vođenja i savetovanja, izabrala najbolje škole koje su dobine novčane nagrade i učestvovanje na skupovima stručnog usavršavanja.

Virtuelne prakse u oblasti stručnog obrazovanja i obuka –Projekat Vivet

Sa ciljem da podrže mlade na prelasku iz sveta obra-

zovanja u svet rada, a posebno u sticanju i unapređivanju praktičnih veština važnih na radnom mestu, Beogradska otvorena škola, organizacija „Interprojects“ iz Bugarske, Tehnička škola iz Užica i Univerzitet u Padovi, razvili su i sproveli projekat Virtuelne prakse u oblasti stručnog obrazovanja i obuke (VIVET). Stručne prakse su prepoznate kao važne u procesu obrazovanja a ovaj projekat se bavio ispitivanjem potencijala informaciono-komunikacionih tehnologija za upotrebu u procesu sprovođenja praksi. Prakse organizovane na ovaj način omogućavaju da pored stručnih veština učenici unapređuju i veštine saradnje putem interneta, digitalne kompetencije; takođe, približavaju praksu mladima kojima je teže da joj

pristupe usled geografskih ili finansijskih prepreka. Brojne aktivnosti na projektu, koji je finansiran u okviru Erasmus+ programa, rezultirale su pregledom i predlogom modela virtuelnih praksi, kao i platformom za sprovođenje virtuelnih praksi. Detaljnije o tome možete saznati na:

vivet-project.eu.

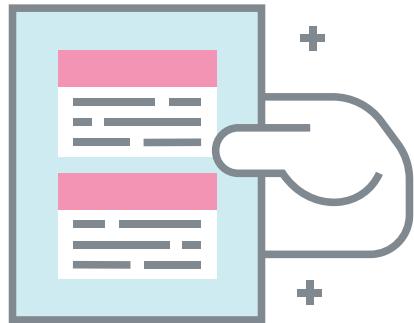
Učešće delegacije iz Srbije na 9. simpozijumu ICCDPP inicijative

Sistem i usluge karijernog vođenja i savetovanja u našoj zemlji, predstavljeni su od strane nacionalne delegacije na 9. simpozijumu Međunarodnog centra za karijerni razvoj i javne politike – ICCDPP (*The International Centre for Career Development and Public Policy*) održanom u junu 2019. godine. ICCDPP je pokrenut 2004. godine kao ključna tačka za razmatranje i dijalog o politikama u oblasti karijernog vođenja i savetovanja. Pored redovnih aktivnosti prikupljanja i objavljivanja istraživanja u ovoj oblasti, u sklopu ove inicijative organizuju se i simpozijumi koji okupljaju aktere iz različitih zemalja kako bi odgovorili na neka važna

pitanja u oblasti politika karijernog vođenja i savetovanja. Detaljnije o organizaciji i aktivnostima možete pročitati na: iccdpp.org.

Ovogodišnji simpozijum održan je u Tromsu u Norveškoj i okupio je učesnike iz preko trideset zemalja sveta. Delegacija iz Srbije je dala svoj doprinos simpozijumu, predstavljajući pregled politika u našoj zemlji u odnosu na ovogodišnje teme: kontekst i izazovi u razvoju politika karijernog vođenja, ciljevi i mogućnosti pristupa programima karijernog razvoja, integracija karijernog vođenja u društvo, inovacije u oblasti koje menjaju načine sprovođenja usluga karijernog vođenja i savetovanja.

Prevod zajedničkih preporuka za razvoj politika u oblasti obrazovanja, zapošljavanja i socijalne zaštite, koje bi omogućile razvoj i unapređenje efektivnosti usluga karijernog vođenja i savetovanja, možete pronaći na sajtu Euroguidance centra u odeljku Resursi.

Standardi o čijoj smo izradi pisali u prethodnom broju Biltena, u kom se nalazi i odlomak o veštinama upravljanja karijerom, zvanično su usvojeni u junu 2019. godine od strane Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja (Pravilnik o standardima usluga karijernog vođenja i savetovanja, „Sl. glasnik RS“, 43/2019). Pravilnik prvenstveno služi obezbeđivanju kvaliteta usluga karijernog vođenja i savetovanja u obrazovnim institucijama na svim nivoima obrazovanja a istovremeno daje smernice za razvoj usluga organizacijama u drugim sektorima.

Standardi sadrže važne elemente kvaliteta usluge: opis ishoda usluga i aktivnosti, pregled važnih kompetencija praktičara koji sprovode usluge kao i organizacionih uslova i principa i ključnih elemenata strukture programa usluga KVfS. Navedeni elementi opisani su kroz sledeće oblasti standarda:

- Standardi veština upravljanja karijerom definišu ključne oblasti ličnog i profesionalnog razvoja i, u okviru njih, kompetencije pojedinaca u oblasti otkrivanja i razumevanja sebe, sagledavanja mogućnosti sveta rada i obrazovanja i kreiranja karijere, kao i ishode ovih kompetencija.
- Standardi kompetencija karijernih praktičara predstavljaju osnovne smernice zaposlenima i organizacijama koje ostvaruju programe i usluge karijernog vođenja u pogledu etičkih principa i načela kao preduslova za rad praktičara u oblasti savetovanja, informisanja i obrazovanja za karijeru.
- Standardi organizacije usluga karijernog vođenja podrazumevaju uslove, zahteve i principe na kojima se zasniva kvalitet pružanja usluga sa aspekta organizacije.
- Standardi programa karijernog vođenja podrazumevaju strukturalni okvir za razvoj i sprovođenje usluga i aktivnosti u određenoj organizaciji.

USVOJEN PRAVILNIK O STANDARDIMA USLUGA KARIJERNOG VOĐENJA I SAVETOVANJA

MOBILNOST

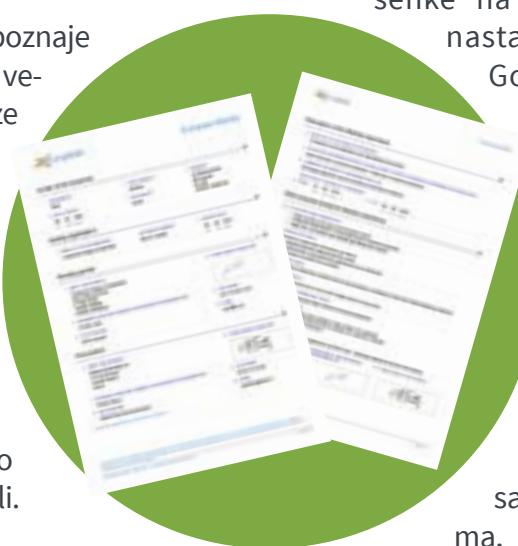
PREDSTAVLJANJE KOMPETENCIJA STEČENIH NA MOBILNOSTI – EUROPASS DOKUMENT O MOBILNOSTI

Ukoliko ste bili nekoliko dana u nekoj drugoj zemlji i pohađali neku obuku, praksi i/ili pratili rad svojih kolega (senka na poslu), imali ste priliku da steknete i razvijete određene veštine na mobilnosti. Prikaz gde smo i šta naučili možemo imati u obliku potvrde, certifikata ali i **Europass dokumenta o mobilnosti** ili u sklopu kratke biografije (CV-ja), što nam olakšava da se prisetimo šta sve znamo i umemo ali i da predstavimo drugima svoje kompetencije.

Iako svako od nas uglavnom prepoznaće da je važno da predstavimo svoje veštine i prikupimo različite dokaze o njima, nekada može biti izazov da kompetencije stečene tokom neke aktivno-

sti učenja jasno definišemo jer nismo sigurni kako da ih opišemo. Često nešto predstavimo previše uopšteno ili neprecizno i nakon nekog vremena bude nam teško da prepoznamo na koje veštine i znanja smo mislili.

Dobar opis kompetencija stečenih na mobilnosti (ili nekoj drugoj aktivnosti učenja) podrazumeva da jasno, jednostavno i konkretno opišemo šta je polaznik tokom određenog boravka naučio i unapredio od svojih veština. Na primer, ako napišemo: *učestvovanje na petodnevnom kursu o upotrebi onlajn alata u nastavi*, ne možemo iz ovog opisa da saznamo koji su alati predstavljeni i koje su kompetencije, zapravo, usvojene i unapređene. Umesto toga, možemo da napišemo: *obuka za upotrebu različitih elektronskih i onlajn alata koji se mogu koristiti u nastavi: Mindomo, Socrative, Kahoot, Studystack, Edmodo, Google Drive, Google Docs (...)*. Takođe, pored toga šta je konkretno naučeno, možemo da dodamo neki od sledećih primera razvijenih kompetencija: *sposobnost kreativnog korišće-*

nja društvenih mreža za komunikaciju i organizaciju timova u nastavi (Google Drive, Google Docs); razvijene veštine upravljanja privatnošću na internetu.

Kada nismo sigurni kako možemo da formulišemo kompetencije, inspiracija mogu da nam budu opis ishoda samog kursa, teme iz agende i opisi aktivnosti. Na primer, ukoliko je reč o praćenju nastave i mentor je tokom senke na poslu objasnio kako u nastavi koristi neki alat (npr. Google Drive) da bi pratio domaći zadatak učenika, možemo da napišemo: *obuka za upotrebu Google Drive alata u nastavi kao sredstva za podsticanje onlajn saradnje između učenika.*

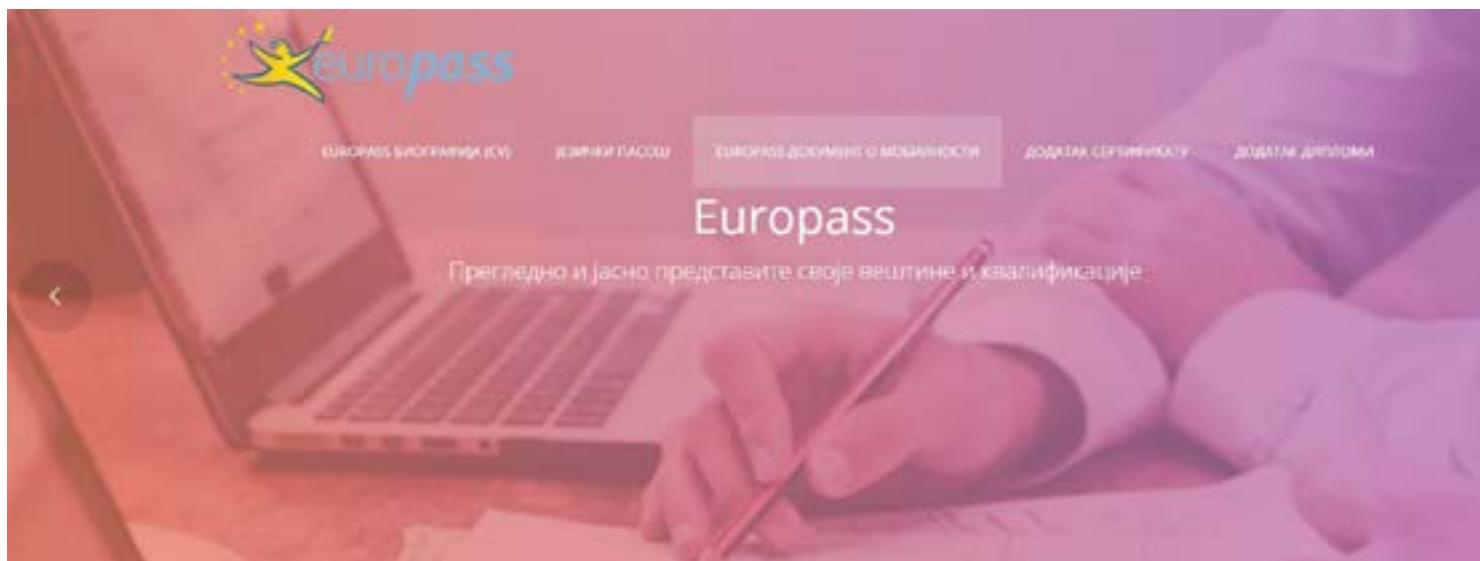
Pored ovih veština koje su nedvosmisleno povezane sa osnovnim radnim zadacima, tokom mobilnosti razvijaju se i druge veštine poput jezičkih, organizacionih i slično. Pri opisu jezičkih i digitalnih veština, značajna pomoć mogu da nam budu već postojeći opisi veština poput Europass tablica za procenu digitalnih i jezičkih veština. Važno je da imamo na umu da želimo da prikažemo napredak u razvoju veštine, tako da je preporučljivo da opisi to izražavaju, npr. *unapređeno razumevanje engleskog jezika prilikom svakodnevne komunikacije (jasnije i detaljnije mogu da razgovaram o temama u vezi sa svojim poslom i interesovanjima)*, ili *osnovno poznavanje italijanskog jezika – razumevanje osnovnih fraza u usmenoj komunikaciji*.

Osnovna namena dokumenata poput Europass dokumenta o mobilnosti, Europass CV-ja i sličnih dokumenta jeste da služi pojedincu za predstavljanje naučenog ali i drugima da upoznaju njegove veštine i kompetencije. Jedan od načina da proverimo da li smo uspeli da precizno i razumljivo opišemo svoje veštine jeste da zamolimo nekoga da procita i kaže nam u kojoj meri je razumeo šta smo naučili ili razvili u dosadašnjem iskustvu.

Iako može da nam bude manje zanimljivo a nekada čak i naporno da pišemo o veština na ovaj način, važno je da imamo u vidu da pisanje ovakvih dokumenata olakšava pojedincu da u nekoj narednoj situaciji predstavi sebe kao i da izgradi jasniju sliku o sopstvenim kompetencijama.

Europass dokument o mobilnosti se izdaje učesniku koji organizovano boravi u inostranstvu sa ciljem rada ili učenja. Dokument popunjava mentor iz organizacije koju smo posetili tokom mobilnosti i u njemu se opisuju znanja i veštine koje učesnik stiče tokom mobilnosti te služi kao potvrda stečenih kompetencija. Detaljne informacije možete da pogledate na europass.rs.

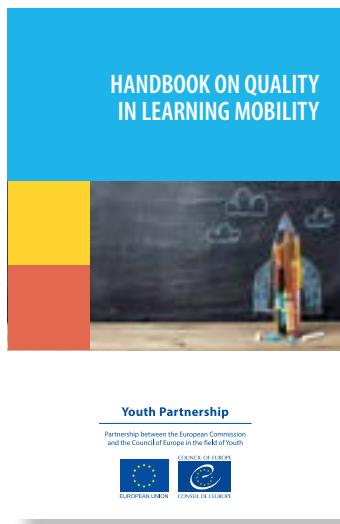
Mnogobrojne ideje za opis veština na engleskom jeziku dostupne su na stranici: disco-tools.eu/disco2_portal/phrases.php.

DOGAĐAJI I NOVOSTI NA POLJU MOBILNOSTI

Na konferenciji *The Power of Learning Mobility*, održanoj od 1. do 4. aprila 2019. u Ostendu (Belgija), predstavljen je Priručnik o kvalitetu projekata mobilnosti. To je završni korak u već sprovedenom nizu aktivnosti Partnerstva za mlade (*Youth Partnership*), koji je obuhvatio konsultacije s mladima, istraživačima i praktičarima sa ciljem pružanja podrške i razvoja alata neophodnih za povećanje kvaliteta iskustava mobilnosti.

Partnerstvo za mlade, zajednička inicijativa Saveta Evrope i Evropske unije, koja se bavi pitanjima mlađih, sprovodi niz konsultacija i aktivnosti koje uključuju različite aktere sa idejom da se o iskustvima mobilnosti govori iz više uglova. Nakon brojnih ekspertskeih se minara, konsultacija, oformljenih radnih grupa, razvijeni su materijali kojima se podržava razvoj kvalitetnih projekata mobilnosti u oblasti mlađih. Materijali su dostupni za sve omladinske i studentske organizacije, kancelarije za mlade, udruženja, obrazovne ustanove, pojedince i edukatore, sve one koji razvijaju programe za mlade a koji u sebi podrazumevaju komponentu učenja kroz iskustvo mobilnosti.

HANDBOOK ON QUALITY OF LEARNING MOBILITY

Priručnik polazi od 22 principa i 119 indikatora kvaliteta projekata mobilnosti, definisanih u prethodnim fazama rada, razrađujući ih na preko 150 strana, nudeći dodatna pojašnjenja, konkretne resurse (s linkovima ili bibliografijom) i savete za njihovo sprovođenje. Dakle, nudi neposredne, jasne i konkretne odgovore na pitanja kako najbolje organizovati projekat mobilnosti za mlađe i s mlađima a može se koristiti u bilo kojoj fazi planiranja i ne mora biti korišćen od korice do korice. Nalazi se na sajtu Partnerstva za mlade i dostupan je za preuzimanje.

APLIKACIJA Q!APP

Priručnik prati i aplikacija sa idejom da ga upotpuni i bude neposredni podsetnik u situaciji direktnog razvoja projektne ideje, nudeći 16 koraka do kvalitetnog projekta. Aplikacija je besplatna i dostupna na qualitymobility.app

Informacije o mogućnostima za mobilnost mladih

U Srbiji je tokom 2019. godine pokrenut nacionalni Eurodesk centar koji funkcioniše u okviru Fondacije Tempus i nalazi se u njenom Informativnom centru u Beogradu.

Eurodesk promoviše programe Evropske unije za mobilnost kao što su Erasmus+ i Evropska inicijativa za solidarnost. Na taj način studentima, mladima i omladinskim radnicima čini dostupnim i jasnim informacije o studentskim i omladinskim razmenama, volontiranju, treninzima, seminarima i drugim vidovima formalnog i neformalnog učenja i usavršavanja u inostranstvu, što im je na raspolaganju u okviru ovih programa. Takođe i udruženja, organizacije i institucije aktivne u radu s mladima, kao i neformalne grupe mladih, mogu dobiti informacije o mogućnostima učešća u različitim vrstama projekata u okviru ovih programa.

Pored programa Evropske unije, Eurodesk pruža proverene informacije o drugim programima, projektima, događajima, platformama, konkursima i finansijskim podrškama koje sprovode različite organizacije, institucije, fondacije, mreže i inicijative a koji su dostupni mladima iz evropskih zemalja, uključujući i Srbiju.

Zainteresovanim je na raspolaganju *Eurodesk pronalazač mogućnosti* – velika i lako pretraživa onlajn baza informacija o mogućnostima za učenje i usavršavanje, volontiranje i stručne prakse, o nagradnim konkursima, programima stipendiranja, kao i programima finansiranja projekata i inicijativa od interesa za mlađe širom Evrope: programmes.eurodesk.eu

Eurodesk uređuje Evropski portal za mlađe, na kome je moguće saznati korisne i praktične informacije (novosti, svedočenja, članci, uputstva) na teme koje su važne mlađima, poput obrazovanja, zapošljavanja, volontiranja, putovanja, aktivnog učešća u društву, kulture, socijalne uključenosti, zdravlja i sporta. Preko portala zainteresovani takođe mogu postaviti pitanje Nacionalnom Eurodesk centru u Srbiji ili nekom od 37 centara širom Evrope: europa.eu/youth/EU_en

Nacionalni Eurodesk centar u Srbiji je dostupan i pruža informacije svim mlađima i osobama koje rade s mlađima putem Informativnog centra Fondacije Tempus (Terazije 39/I, Beograd) svakog radnog dana 10–18 sati; posetu nije potrebno zakazivati; tel.: 011/3342-430; e-pošta: info@tempus.ac.rs.

Internacionalizacija obrazovanja: Inicijativa „Study in Serbia“

Inicijativa Study in Serbia

Inicijativa „Study in Serbia“, koju sprovodi Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja u saradnji s Fondacijom Tempus, 11. juna 2019. godine zvanično je predstavljena i predstavnicima akademске zajednice i diplomatskog kora iz preko 20 zemalja. Za inostrane kandidate koji već pokazuju interesovanje za studiranje u Srbiji, u ponudi je 136 studijskih programa akreditovanih na engleskom jeziku, koji su predstavljeni u okviru kataloga programa. Na skupu je konstatovano da je važno, pored dobre promocije, da se obezbede dobri uslovi za boravak stranih studenata u Srbiji i da se zato radi na proširenju smeštajnih kapaciteta za studente i pojednostavljinju administrativnih procedura. Prisutnima je predstavljena i nova brošura „Study in Serbia“ sa svim akreditovanim studijskim programima, informacijama o životu u Srbiji, smeštajnim kapacitetima, troškovima života i drugim obaveštenjima od važnosti stranim studentima. Takođe je najavljeno i raspisivanje poziva Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije za uključivanje na listu preporučenih smeštajnih kapaciteta za pružanje usluga smeštaja stranih studenata tokom boravka u Republici Srbiji. Poziv je osmišljen tako da na kraju procesa selekcije bude formirana lista preporučenih smeštajnih kapaciteta radi omogućavanja stranim studentima da jednostavnije pretraže i pouzdano odaberu i planiraju svoj smeštaj tokom boravka u Srbiji.

Pored navedenih aktivnosti, inostrani kandidati bliže se upoznaju o mogućnostima za studiranje u Srbiji putem posebno organizovanih vebinara za strane studente, kao i putem Facebook chata, i-mejla, telefona i drugih kanala komunikacije. Takođe, sve informacije o studiranju u Srbiji zainteresovani studenti mogu da dobiju u Informativnom centru na Terazijama 39, preko upita putem i-mejla studyinserbia@tempus.ac.rs ili odlaskom na sajt: www.studyinserbia.rs.

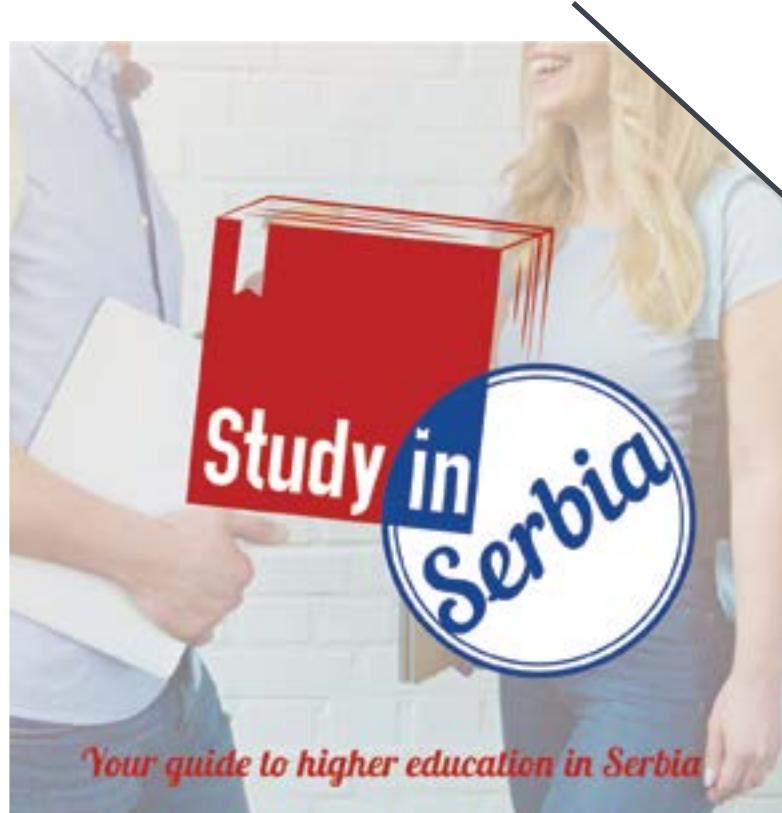
U okviru procesa internacionalizacije obrazovanja i unapređenja prepoznatljivosti kvaliteta u visokom obrazovanju, u prethodnom periodu sprovedeno je više događaja i aktivnosti, okupljenih u inicijativu Study in Serbia, namenjenu povećanju broja stranih studenata u Republici Srbiji.

Na tragu dobrih praksi i inicijativa prethodnih godina, i na 30. jubilarnoj **konferenciji i Sajmu visokog obrazovanja Evropske asocijacije za međunarodno obrazovanje (EAIE)**, koji je održan od 11. do 14. septembra 2018. godine u Ženevi, predstavljene su mogućnosti saradnje s visokoškolskim ustanovama iz Srbije. Tom prilikom ostvaren je veliki broj kontakata s predstavnicima univerziteta iz celog sveta, što omogućava da ustanove iz Srbije ostvare još veći broj partnerstava, razmene i unapređuju prakse.

Srbija vidljiva na Study in Europe mapi

Početkom 2019. godine, Srbija je postala deo Study in Europe inicijative koja promoviše obrazovanje u Evropi i informiše o postojećim prilikama za studije. Tim povodom je i prvo predstavljanje zemlje bilo na sajmu „**Study in Europe Fair Ukraine**“, održanom 2. marta 2019. u Kijevu, u okviru kojeg su zainteresovanim studentima predstavljene mogućnosti za pohađanje studija u Srbiji. U razgovoru s posetiocima, predstavljanjem kataloga i brošura „Study in Serbia“, kao i promotivnih materijala brojnih univerziteta, zainteresovanim kandidatima pružene su informacije o studijskim programima akreditovanim na engleskom i drugim stranim jezicima, postojećim mogućnostima stipendiranja, kao i drugi relevantni podaci o različitim aspektima života u Srbiji.

Pored učešća na sajmu u Kijevu, mogućnosti studiranja u Srbiji predstavljene su od 4. do 6. aprila 2019. godine i posetiocima sajma „**Obrazovanje i karijera 2019**“ u Almatiju (Kazahstan). Štand „Study in Serbia“ je posesto preko 250 učesnika, mahom budućih studenata i njihovih roditelja, koje su posebno zanimale mogućnosti studiranja u IT sektoru, medicine, međunarodnih odnosa i jezika. Takođe, mnoge visokoškolske ustanove iz Kazahstana i Rusije izrazile su interesovanje za saradnju s partnerskim institucijama iz Srbije.

FONDACIJA TEMPUS

Euroguidance CENTAR

ELEMENTI PODRŠKE RAZVOJU OBRAZOVANJA

www.euroguidance.rs

Ovaj projekat se finansira sredstvima EU

Ovaj dokument je finansiran sredstvima Evropske unije. Publikacija odražava samo stanovišta autora i ni pod kojim uslovima se Evropska unija ili njene institucije ne mogu smatrati odgovornima za sadržinu dokumenta.